

Huvudman

Malå kommun
kommunstyrelsen@mala.se

Beslut

Datum 2024-11-20

Dnr SI 2024:929

Sida 1 (8)

Ärendet

Tillsyn av årskurs 4–6 vid grundskolan Nilaskolan i Malå kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 8 maj 2024.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malå kommun att senast **fredag den 7 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd samt utredning av ordningsstörande beteende. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Malå kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Malå kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

- Se till att utifrån genomförda uppföljningar och utvärderingar av elevernas åtgärdsprogram fatta nya formella beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogram för eleverna 1 och 3 samt 27–31 (se den uppdaterade elevförteckningen, aktbilaga 22). Åtgärdsprogrammen ska innehålla datum för beslutade åtgärder, när beslutade åtgärder ska följas upp och utvärderas samt vem som ska ansvara för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogrammen ska även innehålla en överklagandehänvisning (3 kap. 9 § skollagen).

Utredning av ordningsstörande beteende

- Se till att utreda orsakerna till varför eleverna 8, 14 och 18 vid upprepade tillfällen stört ordningen eller agerat olämpligt. Samråd ska ske med elevernas vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Dokumentation avseende utredningarna ska ges in till

Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 9 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser betygssättning, åtgärder mot kränkande behandling samt extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:929) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av årskurs 4–6 vid Nilaskolan i Malå kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet och studiero, ordningsregler och disciplinära åtgärder, förebyggande och åtgärdande arbete mot kränkande behandling, extra studietid, betygssättning samt tillgång till elevhälsa.

Skolinspektionen har den 8 maj 2024 beslutat att förelägga Malå kommun att senast den 6 september 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, utredning av ordningsstörande beteende och betygssättning. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Malå kommun en anmärkning rörande extra studietid samt åtgärder mot kränkande behandling.

Malå kommun har den 5 respektive den 9 september 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har den 27 september 2024 begärt kompletterande uppgifter och handlingar från huvudmannen, vilka har inkommit till myndigheten den 3 oktober 2024.

Skolinspektionen har i nu aktuellt beslut tagit ställning till om Malå kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra

författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har som en del av sin redovisning inkommit med dokumentation angående elever vars åtgärdsprogram har följts upp och utvärderats under perioden den 13 maj till och med den 2 september 2024. Sammanlagt har uppföljningar och utvärderingar gjorts för nio elever under ovan nämnd period. För två av dessa elever, elev 4 och elev 12, har huvudmannen skickat in efterfrågade åtgärdsprogram. För eleverna 1, 3 samt 27–31 har huvudmannen skickat in dokumentation i form av ärendeutskrifter av elevakterna. Skolinspektionen har den 27 september 2024 begärt att huvudmannen ska komplettera sin redovisning med åtgärdsprogrammen för sex elever samt beslutet om att avsluta åtgärdsprogrammet för en elev. Huvudmannen har i sitt kompletterande svar återigen skickat in utdrag ur elevakterna för dessa elever.

Som en del av redovisningen har huvudmannen även uppgett att samtliga beslut om åtgärdsprogram nu fattas av skolans ordinarie rektor. Huvudmannen har därtill skickat in de åtgärdsprogram som har upprättats under perioden som nämns ovan, totalt fem åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som har skickats har beslutats av ordinarie rektor.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i till exempel en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § skollagen, beslut om särskild undervisningsgrupp enligt 3 kap. 11 §

skollagen samt beslut om anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionens bedömning

Baserat på huvudmannens redovisning och kompletterande svar bedömer Skolinspektionen att det fortsatt finns brister i skolans arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram. I samband med redovisningen har huvudmannen skickat in åtgärdsprogram för två av de nio elever vars åtgärdsprogram har följts upp och utvärderats av skolan. För resterande elever har huvudmannen skickat in utdrag ur elevakterna. Dessa utdrag benämns "ärendeutskrifter" och bara detta gör det otydligt att skolans avsikt är att handlingarna ska betraktas som beslut om åtgärdsprogram. Dessutom innehåller utdragen inte all den information som ett beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogram ska innehålla. Bland annat saknas överklagandehänvisning i samtliga fall och i en elevakt anges varken elevens behov av särskilt stöd eller vilka åtgärder som ska vidtas för eleven. Istället framkommer det att åtgärdsprogrammet inte är påbörjat. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att de utdrag som har skickats in till myndigheten inte är att likställa med beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att skolan efter uppföljning och utvärdering inte har fattat formella beslut om ett nytt åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogram för samtliga elever.

Utredning av ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i sitt beslut den 8 maj 2024 identifierat sex elever vid skolan som vid upprepade tillfällen stör ordningen eller uppträder olämpligt. Av huvudmannens redovisning och kompletterande svar framkommer att två av dessa elever inte längre går kvar på skolan.

För elev 15 har en anmälan om andra svårigheter i skolsituationen skickats in till elevhälsoteamet och en utredning om behov av särskilt stöd har genomförts under vårterminen 2024 som visar att eleven har sociala svårigheter. Huvudmannen uppger att en social kartläggning kommer att genomföras under höstterminen 2024 samt att ett åtgärdsprogram kommer att upprättas. Därtill har allvarssamtal genomförts av biträdande rektorer tillsammans med elevens vårdnadshavare.

För elev 8 uppger huvudmannen att det inte har gjorts någon anmälan om utredning gällande andra svårigheter i elevens skolsituation. Däremot uppger huvudmannen att eleven uppvisar ett normbrytande beteende. Det framgår att rektorn har fattat beslut om disciplinära åtgärder avseende

eleven samt att eleven har extra anpassningar. Det framkommer vidare att skolan har genomfört insatser avseende eleven, till exempel möten med vårdnadshavare och elev där de samtalat om elevens skolsituation. I en av skolans anteckningar framkommer att eleven uppvisar ett oacceptabelt beteende på skolan och att många elever i klassen vantrivs på grund av detta. Av inskickad dokumentation framkommer att samtliga vidtagna åtgärder har genomförts under höstterminen 2023.

För elev 18 uppger huvudmannen att det inte har gjorts någon anmälan angående utredning gällande andra svårigheter i elevens skolsituation men att det finns anteckningar från vårterminen 2023 som visar att eleven hamnat i konflikt med en klasskamrat. Enligt huvudmannen har det inte varit nödvändigt med någon disciplinär åtgärd eller vidare kontakt med elevhälsoteam, trygghetsteam eller rektor.

För elev 14 uppger huvudmannen att det inte har gjorts någon anmälan angående utredning gällande andra svårigheter i elevens skolsituation, att det inte har varit nödvändigt med någon disciplinär åtgärd och att det inte finns några anteckningar om ordningsstörande beteende. Däremot finns det enstaka anteckningar angående pågående konflikter som lösts tillsammans med pedagoger.

Huvudmannen har skickat in dokumentation över de incidenter och fall av kränkande behandling som samtliga ovanstående elever har varit involverade i.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i bland annat grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit i en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Malå kommun inte har följt myndighetens föreläggande när det kommer till att utreda orsakerna till att elev 8, 14 och 18 vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt.

Det framkommer av inskickad dokumentation att Nilaskolan har genomfört vissa insatser avseende elev 8, till exempel möten med elevens

vårdnadshavare. Det framkommer även att eleven har ett normbrytande beteende som påverkar andra elever negativt. Samtliga insatser som genomförts avseende eleven har genomförts under hösten 2023, det vill säga innan Skolinspektionens beslut den 8 maj 2024. För elev 14 och 18 har huvudmannen skickat in anteckningar om konflikter som eleverna har varit inblandade i, men det inte har gjorts någon utredning kring varför eleverna återkommande hamnar i konflikter.

En utredning om ordningsstörande eller olämpligt beteende ska fokusera på att klargöra orsakerna till en elevs beteende och utifrån utredningen ska skolan sätta in åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende. Samråd ska även ske med elevens vårdnadshavare. Baserat på huvudmannens redovisning och kompletterande svar bedömer Skolinspektionen att Malå kommun inte har genomfört en utredning enligt 5 kap. 9 § skollagen för elev 8, 14 eller 18. Huvudmannen har således inte följt Skolinspektionens föreläggande.

För elev 15 konstaterar Skolinspektionen att skolan har gjort viss utredning kring elevens ordningsstörande och olämpliga beteende samt att en kompletterande utredning av elevens sociala svårigheter ska genomföras. Det framkommer att samtal har genomförts med elev och vårdnadshavare och att ett åtgärdsprogram ska upprättas för eleven. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att skolan har utrett och vidtagit åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Malå kommuns verksamhet vid Nilaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd samt utredning av ordningsstörande och olämpligt beteende. Det finns därför skäl att förelägga Malå kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av redovisningen i ärendet framgår att skolan har sett över rutinerna för att säkerställa att de lärare som bedriver undervisningen även är de lärare som beslutar om betyg samt att i de fall som lärare inte har legitimation så

fattas beslut om betygen tillsammans med en legitimerad lärare. Av inskickad betygs katalog för vårterminen 2024 framgår att undervisande lärare i samtliga fall har beslutat om betyget.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malå kommun har brutit mot bestämmelserna när det gäller betygssättning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen redovisning framkommer att huvudmannen har sett över hur de bättre kan säkerställa att personal anmäler kränkningar som sker i skolan. Detta har skett genom att huvudmannen har informerat skolans personal om ärendegången vid kränkningar. Därutöver kommer skolan att ha en dialog i kollegiet där skolans personal kan resonera över vad kränkande behandling innebär.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av redovisningen och kompletteringen i ärendet framgår att busstrafiken har planerats så att samtliga elever kan delta på den extra studietiden innan de åker hem samt att modersmålsundervisning och extra studietid inte infaller samtidigt.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Elina Axelsson.

Utredaren Oskar Holst har varit föredragande.